

Napomena:
Stavovi izrečeni u ovoj publikaciji pripadaju
isključivo autorima i ne predstavljaju
nužno zvaničan stav Misije OEBS u Srbiji.

**IMAS
PRAVO**

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

AARHUSKG
ARHUS CENTAR KRAGUJEVAC

Arhuska konvencija usvojena je 25. juna 1998. godine, na Četvrtoj ministarskoj konferenciji "Životna sredina za Evropu", održanoj u danskom gradu Arhusu, pod pokroviteljstvom Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu (UN/ECE). Pregovori oko nacrtu Konvencije su trajali dve godine, i u diskusiji su aktivno učestvovali i predstavnici raznih nevladinih organizacija, a poseban doprinos su dali predstavnici Regionalnog centra za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu. Arhuska Konvencija je stupila na snagu 30. oktobra 2001. godine. Da bi konvencija stupila na snagu, bilo je potrebno da prođe devedeset dana od deponovanja šesnaestog ratifikacionog instrumenta.

Ratifikacijom ovog sporazuma, 12. maja 2009. („Sl. glasnik RS Međunarodni ugovori“, br. 38/09), Republika Srbija se obavezala da će u svoje zakonodavstvo integrisati principe i načela Arhuske konvencije. Odredbama člana 74. Ustava Republike Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 98/06), definisano je da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju, da je svako, a posebno Republika Srbija i autonomna pokrajina, odgovoran za zaštitu životne sredine, kao i to da je svako dužan da čuva i poboljšava životnu sredinu.

Hitnost i neophodnost zaustavljanja dalje devastacije prirode, dovela je do toga da UN izrade mehanizam koji će dugoročno i sveobuhvatno uticati na očuvanja životne sredine. Konvencija nije samo sporazum vezan za zaštitu životne sredine, ona je, takođe, i Konvencija o vladinoj odgovornosti i transparentnosti u donošenju odluka. U preambuli Konvencije povezuju se zaštita životne sredine sa normama o ljudskim pravima, a prava vezana za oblast životne sredine podižu se na nivo ostalih ljudskih prava.

U većini multilateralnih ugovora u oblasti zaštite životne sredine definisane su obaveze koje države članice imaju jedna prema drugoj. Arhuska konvencija sadrži obaveze koje države članice imaju prema javnosti. Generalni sekretar UN Kofi Anan, opisao je ovaj dokument kao: "najambiciozniji poduhvat u smislu demokratizacije na polju životne sredine, pokrenut pod pokroviteljstvom UN."

Stubovi Arhuske konvencije čine ovaj dokument ne samo instrumentom za zaštitu životne sredine, već i instrumentom promovisanja demokratije.

Njen osnovni sadržaj je:

- * ***pristup informacijama,***
- * ***pravo javnosti da učestvuje u donošenju odluka vezanih za životnu sredinu,***
- * ***pravo na pravnu zaštitu u slučaju kada su dva prethodna prava poveredena.***

UDRUŽENJE VOLONTERSKI CENTAR KRAGUJEVAC

Volonterski centar Kragujevac je osnovan 2002. god. u Kragujevcu, u Republici Srbiji. Prvi smo se počeli baviti pojmom volonterizma na teritoriji grada osnivanja. Organizacija je izrasla iz entuzijazma grupe građana koji su želeli da evropske vrednosti prenesu i na Srbiju. Prepoznali smo se po volji da se pokrenemo, hrabrosti da uzmemo stvari u svoje ruke i snazi i upornosti da izvedemo ono što smo naumili. Okupljeni smo iz najrazličitijih društvenih sfera: ekonomisti, lekari, ekolozi, politikolozi, pravnici, sociolozi, filolozi, studenti, srednjoškolci. Nećemo da budemo žrtve problema sa kojima se suočavaju građani Srbije, već želimo da svojim idejama i znanjem doprinesemo stvaranju bolje budućnosti.

Iza nas je 47 uspešno realizovanih projekta, samostalno ili u partnerskim odnosima sa našim prijateljima. Pomogli smo da se deci bez roditeljskog staranja vrati osmeh na lice i da dožive svoje snove, da se uvažavaju talenti i dostignuća dece sa posebnim potrebama, da osobe sa invaliditetom postanu jednake u mogućnostima. Zalažemo se za razumevanje različitosti, ispoljavanje humanosti na delu, podizanje socijalizacije starih lica na zavidan nivo, za život u skladu sa prirodom, za očuvanje simbola hiljadama godina građenog eko-sistema, za suzbijanje malignih i hroničnih bolesti koje kose populaciju Republike Srbije, za suzbijanje društvenih devijacija i za unapređenje standarda u svim važnim segmentima države i društva. Učinili smo sve što je u našoj moći da budemo **SERVIS ZA NAJVEĆE PROBLEME NAŠIH SUGRAĐANA.**

Imali smo sluha da čujemo ono što tišti naše sugrađane i hrabrosti da se upustimo u borbu sa problemima koje drugi nisu videli, čuli, ni želeli naspram sebe.

2011. godina je u Evropi proglašena Godinom volontiranja. Ovo je još jedan podsticaj za nas da zakoračimo ka ostvarenju visoko postavljenih ciljeva: da pomognemo ugroženim grupama, deci, starima, obolelima, nacionalnim manjinama; da promovisemo zdrave stilove života i da očuvamo prirodne, društvene, kulturološke i nacionalne tekovine; da edukujemo stanovništvo, da se nadjemo na evropskom putu vrednosti i da pokažemo da su volonteri veliki zamajac za rešavanje društvenih poriva i problema. Ovo je godina kada nam se pruža mogućnost da unapredimo svoja znanja, sposobnosti i rad, da u najvećoj mogućoj meri iskoristimo sve svoje potencijale. Voljni smo i spremni da pokažemo da možemo još, da želimo puno i da hoćemo mnogo za korist naših sugrađana. Znamo da možemo da uspemo i uspećemo zarad viših ciljeva, nećemo nikada pokleknuti i nastavićemo dalje.

Mladi su spremni za nove izazove!!!

VOLONTERŠKI RAD ZA NAŠU PLANETU

Kamen temeljac za susret sa izazovima globalne ekološke degradacije je kreativnost i znanje lokalnih zajednica.

Obezbeđivanje održivosti i zaštite životne sredine zahteva genijalnost i solidarnost svakog građanina, a ne samo vlade i privatnog sektora.

Prepoznajući ovu činjenicu prvi korak TREBA da bude usmeren ka iskorišćavanju kapaciteta dobrovoljnih napora koje pojedinci ulažu u smislu zaštite životne sredine.

Civilno društvo dobija novu dimenziju delovanja kako na lokalnom, tako i na globalnom planu. Pojedinačni angažman u dobro osmišljenom i implementiranom sinergističkom delovanju mora se pozitivno odraziti na strategiju zaštite životne sredine.

Elementi solidarnosti i kohezije neminovno će uticati na donošenje kvalitetnih rešenja ugroženih životnih staništa. U tom smislu, volonterski angažman prevazilazi sve postojeće resurse koje javni sektor ima na raspolaganju. Moć građana da aktivno sudeluju u rešavanju problema koji aktivno kreiraju sliku životnog staništa, dostiže impozantne razmere.

Volonterizam podržava održivost životne sredine na više načina:

- * on podiže svest i mobilise zajednice za lokalno relevantne, integrisane prakse upravljanja zaštitom životne sredine,
- * omogućava učešće članova zajednice u aktivnoj izgradnji standarda životne sredine,
- * podstiče planiranje, sprovođenje i praćenje napora ka očuvanju prirodnih resursa,
- * izgrađuje sintezu članova zajednice po pitanju lokalnih ekoloških problema i promoviše saradnju među članovima zajednice o upravljanju otpadom i drugim relevantnim pitanjima zaštite životne sredine.

✓ CILJEVI

Imajući sve navedeno u vidu, Volonterski centar u Kragujevcu je dizajnirao ovaj projekat u pokušaju da se:

- * podigne svest civilnog društva, organizacija civilnog društva, lokalnih vlasti i opšte zajednice o lokalnim problemima životne sredine,

- * promovišu modeli pravnih akata dizajnirani tako da olakšaju sistemsko učešće javnosti u donošenju odluka na lokalnom nivou,

- * omogući aktivnije učešće civilnog društva u rešavanju lokalnih ekoloških pitanja.

Projekat će, takođe, doprineti razvoju održivog partnerstva između civilnog društva, organa vlasti i medija kada je reč o pitanjima zaštite životne sredine.

✓ START

Projekat je zvanično pokrenut u prostorijama Arhus centra Kragujevac, gde je predstavljena ideja, planirane aktivnosti, očekivani rezultati i trasa "volonter karavana". Projekat je trajao 6 nedelja od 22. avgusta do 30. septembra 2011.

✓ METODOLOGIJA

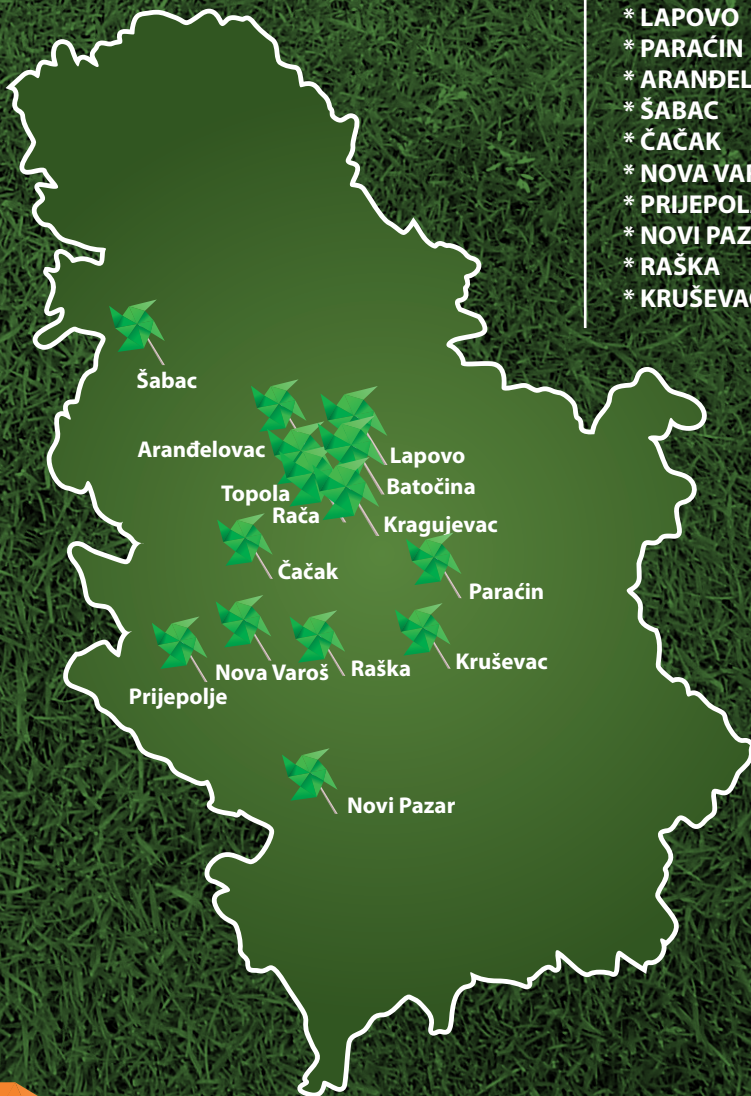
Osnovni akcenat je stavljen na izvođenje promotivnih kampanja u gradovima u Šumadiji i jugozapadnoj Srbiji. Pre promotivne kampanje u svakom gradu, projektno osoblje je putovalo u odgovarajuća mesta kako bi se dogovorili sa lokalnim vlastima i ekološkim nevladinim organizacijama o najpogodnijem datumu za izvođenje promotivnih događaja i najpogodnijem mestu za postavku promotivnog štanda, radi što efikasnijeg i sveobuhvatnijeg upoznavanja javnosti sa aktuelnom tematikom.

PROJEKTOM JE OBUHVAĆENO
**14 GRADOVA U ŠUMADIJI
I JUGOZAPADNOJ SRBIJI:**

- * KRAGUJEVAC
- * RAČA
- * TOPOLA
- * BATOČINA
- * LAPOVO
- * PARAĆIN
- * ARANĐELOVAC
- * ŠABAC
- * ČAČAK
- * NOVA VAROŠ
- * PRIJEPOLJE
- * NOVI PAZAR
- * RAŠKA
- * KRUŠEVAC

Projektne aktivnosti su promovisane preko sajta regionalnog Arhus centra, Volonterskog centra Kragujevac i lokalnih i nacionalnih medija.

OKRUGLI STOLOVI

foto galerija

Kragujevac - Biznis inovacioni centar

Kruševac - Skupština opštine

Arandelovac - Skupština opštine

Šabac - Kulturni centar

Čačak - Dom kulture

Prijepolje - Dom kulture

Raška - Skupština opštine

Paraćin - Skupština opštine

JAVNI DOGAĐAJI

razgovori sa građanima

UČESNICI

ŠABAC

Predstavnici lokalne samouprave
Ministarstvo za ŽSRPP, inspektorat
ZJZ Šabac
JKP "Stari Grad"
A.D. "Zorka"- obojena metalurgija
Konzern Farmakom MB Šabac
Zorka-Centar za istraživanja d.o.o.
"EXPERT INŽENJERING d.o.o." Šabac
"UNEKO" Podrinje, Šabac
Šabački ekološki pokret - ŠEP
Login d.o.o.
"Votko export d.o.o."
Trgauto, Šabac

ARANĐELOVAC

Predstavnici lokalne samouprave
JKP Aranđelovac
Ekološki inspektori
Ekološki savez Aranđelovac

KRUŠEVAC

Predstavnici lokalne samouprave
Kruševački ekološki centar - KEC
Unija ekologa UNEKO – Kruševac
Ekološki pokret "Bela breza, eko patrola"
"Eco Youth" - Ekološka sekcija Gimnazije
Kruševac

PRIJEPOLJE

Predstavnici lokalne samouprave
Ekološki tim opštine Prijepolje
JKP Lim
NVO Argument
NVO Mi možemo
NVO Limski darovi
PD Kamena Gora

PARAĆIN

Predstavnici lokalne samouprave
JKP Paraćin
Ekološki inspektori Opštine Paraćin
Kancelarija za ruralni razvoj

ČAČAK

Predstavnici lokalne samouprave
JKP Čačak
Uprava za lokalni ekonomski razvoj
Udruženje Geografsko ekološko društvo
Prehrambena ugostiteljska škola
Predškolska ustanova Radost

.....

RAŠKA

Predstavnici lokalne samouprave
Turističko-sportska organizacija Raška
JKP Raška
Eko klub "Zeleni putokaz"
Eko klub Raška
NVO Centar za alternativnu kulturu Raška

KRAGUJEVAC

Lokalna samouprava
Gradska turistička organizacija
Ministarstvo za ŽSRPP, inspektorat
Arhus centar Kragujevac
Prirodno-matematički fakultet u Kragujevcu
Ekonomski fakultet u Kragujevcu
Regionalna kancelarija za mlade
Lokalna kancelarija za mlade
Crveni krst Kragujevac
Pokret zelenih "Breza" Kragujevac
Romski informativni centar
PEK „Gora“, Kragujevac
Ribarsko društvo Šumadije
VDO "Erozija"
Planinarstvo društvo „Žeželj“
EKO Nec
Eko Park
Odred izviđača „Bogoljub Buba Popović“
Savez izviđača Kragujevac
Udruženje mladih entuzijasta
EID „Mladen Karaman“
PŽ „Kneginja Milica“
Parlamanet Pravnog fakulteta u Kragujevcu
Studentska asocijacija Kragujevac
IFMSA Serbia

ZAJNTERESOVANE STRANE

**MAGISTAR TEHNIČKIH NAUKA / PROFESOR
GEOGRAFIJE / DIPLOMIRANI INŽENJER /
TEHNOLOG / DIPLOMIRANI EKOLOG /
NOVINAR / DIPLOMIRANI PRAVNIK /
PROFESOR FIZIKE / DIPLOMIRANI EKONO-
MISTA / KOMUNALNI INSPEKTOR /
DIPLOMIRANI / INŽENJER POLJOPRIVREDE
/ PENZIONER / INŽENJER GRAĐEVINE /
PREDUZETNIK / DIPLOMIRANI INŽENJER
HEMIČAR / POLITIKOLOG / DIPLOMIRANI
INŽENJER / GEOLOG / STUDENT / STRUK-
OVNI INŽENJER MAŠINSTVA / ĐAK...**

ZAKLJUČCI

NEOPHODNO JE:

- * formiranje mreža udruženja kao preduslov interregionalne saradnje u cilju zaštite životne sredine,
  - * edukacija stručnih službi lokalnih samouprava po pitanju primene odredaba Arhuske konvencije,
  - * kontinuirano upoznavanje javnosti sa pravima o dostupnosti informacija o stanju životne sredine,
  - * donošenje lokalnih ekoloških akcionih planova – LEAP-a,
  - * primena modela zaštite prava na dostupnost informacija i aktivno učešće u donošenju odluka po pitanju zaštite životne sredine,
  - * aktivnije učešće medija u procesu implementacije ideje individualne odgovornosti zaštite prirodnih resursa.
-

Nosioci projekta

Projekat realizovao: Udruženje Volonterski centar Kragujevac

Partneri: Arhus centar Kragujevac

Pokrovitelji projekta: Misija OEBS u Srbiji, The Environment and Security Initiative (ENVSEC)